

I Algemene Toelichting

Algemene Subsidieverordening Laren 2011

Bij de BEL-gemeenten is de wens ontstaan om de subsidieverordeningen, die nu per gemeente zeer verschillend zijn, te harmoniseren om de uitvoeringspraktijk binnen de BEL Combinatie te vereenvoudigen. Daarnaast heeft de Rekenkamercommissie BEL een rapport uitgebracht over de doelmatigheid en doeltreffendheid waarmee binnen de BEL-gemeenten het subsidie-instrument wordt ingezet. De drie gemeenten hebben daarom opdracht gegeven voorstellen voor een subsidieproces te doen, dat doelmatig en doeltreffend is en bijdraagt aan administratieve lastenvermindering. In de bestuursopdracht, op grond waarvan dit project tot herziening van het subsidieproces van de BEL-gemeenten plaatsvindt, staat aangegeven dat een vernieuwde subsidieverordening en beleidsregels de beoogde projectresultaten zijn.

Bij de herziening van de subsidieverordening is, aansluitend bij de keuze van de BEL-gemeenten, de model subsidieverordening uit het dereguleringstraject van de VNG als basis gehanteerd, waarin onderstaande punten zijn opgenomen:

- * de wenselijkheid van een nadere verfijning van het subsidiebegrip;
- * de leesbaarheid van de verordening, waarbij een duidelijke verwijzing naar de regelgeving van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gewenst is en een artikelsgewijze toelichting;
- * uniformering van de begrippenkaders, aansluitend op de Awb;
- * een definiëring van de reikwijdte van de verordening; dat betekent dat beschreven wordt welke beleidsterreinen voor subsidie in aanmerking komen en vervolgens worden beleidsregels die het bestuursorgaan binden t.a.v. de toepassing van toepassing van de subsidieverlening.
- * een nadere bepaling van de in de verordening genoemde bedragen en tijdstippen;
- * de verordening dient geharmoniseerd te zijn met relevante wet- en regelgeving, zowel landelijk als Europees;
- * de aanbevelingen uit het rapport "Onderzoek subsidiebeleid Blaricum, Eemnes en Laren" van de Rekenkamercommissie worden overgenomen voorzover daar overeenstemming over is met de opdrachtgevers of daarover specifieke besluiten zijn genomen;
- * de te volgen procedures voor de Plan-Do-Check-Act cyclus dienen helder te zijn beschreven.

In onderstaande hoofdstukken wordt de grondslag en reikwijdte van de Algemene Subsidieverordening Laren 2011 beschreven, hierna te noemen algemene subsidieverordening. Aanvullend wordt geschetst op welke wijze de algemene subsidieverordening aansluit bij het rapport van de Rekenkamercommissie en de vermindering van administratieve en bestuurlijke lasten. Afsluitend worden verschillende regelingen beschreven die van invloed zijn op de uitvoering van de algemene subsidieverordening.

Hoofdstuk 1. Grondslag verordening

In de Awb staat dat de subsidieverstreking moet zijn gebaseerd op een wettelijk voorschrift. Deze eis komt voort uit de wens van de wetgever, dat de rechtszekerheid van de subsidieaanvrager en subsidieontvanger voldoende is gewaarborgd. Voor gemeenten betekent dit, dat de subsidieverstreking moet zijn gebaseerd op een verordening van de raad (artikel 4:23, lid 1 Awb). Deze verordening moet de essentiële elementen van het proces van subsidieverstreking bevatten, zoals een omschrijving of aanduiding van de te subsidiëren activiteiten en de bevoegdheid voor het vaststellen van een subsidieplafond.

Uitzonderingen wettelijke grondslag

Op de hoofdregel dat de subsidieverstreking moet zijn gebaseerd op een wettelijke grondslag bestaan, op grond van het derde lid van artikel 4:23 Awb, vier uitzonderingen:

- a. *De spoedeisende subsidieverstreking*: wanneer er een wettelijk voorschrift in voorbereiding is, mag het college, vooruitlopend op de totstandkoming van dit voorschrift, alvast beginnen met het verlenen van de subsidie. Van deze bevoegdheid om zonder grondslag te subsidiëren, kan gedurende maximaal een jaar gebruik worden gemaakt. Het doel van deze uitzondering is te voorkomen, dat de slagvaardigheid van de overheid bij het kunnen inzetten van het subsidie-instrument onnodig wordt belemmerd. Om

democratische controle mogelijk te maken, geldt er voor deze vorm van subsidie wel een verslagleggingplicht voor het college.

- b. *De subsidieverstreking op grond van een begrotingspost:* in bepaalde gevallen is het toegestaan om niet op basis van een verordening, maar op basis van een post in de begroting subsidie te verlenen. Artikel 4:23, derde lid, onder c Awb bepaalt hierover dat er geen verordening is vereist, indien de begroting de subsidieontvanger en het bedrag, waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld, vermeldt. De vermelding van de ontvanger en het bedrag kan overigens ook in de toelichting bij de begroting worden gedaan.
- c. *De incidentele subsidieverstreking:* strikt genomen is voor incidentele subsidies geen wettelijk voorschrift nodig. In artikel 4:23, vierde lid, onderdeel d Awb is neergelegd, dat in incidentele gevallen kan worden afgezien van het basisvereiste dat slechts op grond van een wettelijk voorschrift subsidie kan worden verstrekt. Die situatie doet zich voor, indien er geen beleid is dat voorziet in subsidiëring van de desbetreffende activiteiten en evenmin sprake is van een vaste bestuurspraktijk om dat soort activiteiten te subsidiëren.
- d. *De Europese subsidies:* dit is voor gemeenten minder van belang en wordt verder buiten beschouwing gelaten.

Relatie van de algemene subsidieverordening met specifieke gemeentelijke subsidies

De algemene subsidieverordening geldt voor alle vormen van gemeentelijke subsidie, maar met één uitzondering. Subsidieverstreking doet zich voor op vele overheidsterreinen en er zijn verschillende soorten gemeentelijke subsidies. Sommige daarvan, zoals bijvoorbeeld de onderwijssubsidies en de subsidies voor het restaureren van monumenten, zijn in een afzonderlijke verordening geregeld. Volgens algemeen erkend juridisch beginsel geldt dat, als er een aparte regeling voor een specifiek onderwerp is vastgesteld, deze aparte regeling voor de daarin geregelde materie voorrang heeft boven een algemene regeling. Als gevolg van dit beginsel hebben de regels uit de aparte subsidieregelingen voor de terreinen onderwijs en monumenten voorrang boven de regels uit de algemene subsidieverordening. Hierna volgt een overzicht van de overige verordeningen waarin een regeling wordt gegeven voor bepaalde subsidies voor specifieke doelen.

Laren

1. Verordening materiële/financiële gelijkstelling basisonderwijs 2009;
3. Subsidieverordening gemeentelijke monumenten;
3. Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning;
4. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
5. Verordening Wet kinderopvang.

Voor alle duidelijkheid: deze verordeningen blijven bestaan naast de algemene subsidieverordening. Een aanvraag op het terrein van onderwijshuisvesting wordt beoordeeld op grond van de "eigen" verordening. Hiervoor geldt de algemene subsidieverordening dus niet.

Hoofdstuk 2. Reikwijdte van de verordening

Kaderstelling door de raad

In artikel 2 van de algemene subsidieverordening wordt aangegeven dat subsidie kan worden verleend voor activiteiten die aansluiten bij de programma's die zijn opgenomen in de programmabegroting. Door koppeling aan de programmabegroting sluit de reikwijdte van de algemene subsidieverordening aan bij de beleidsdoelen van de gemeente.

Vervolgens dient in beleidsregels een nadere verfijning te worden gedefinieerd m.b.t. de doelen die de gemeente met de subsidieverlening nastreeft. Deze beleidsregels worden door de raad vastgesteld. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan één van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie. Deze beleidsregels zijn voor het college kaderstellend bij het nemen van besluiten inzake de subsidieverstrekking.

Bij de vaststelling van de kaders wordt aangesloten bij het raadsprogramma en de programma's in de programmabegroting. Het in de begroting opgenomen bedrag zal vaak ook het subsidieplafond zijn en als zodanig in de beleidsregels worden genoemd. Een subsidieplafond behoort echter ook algemeen te worden bekend gemaakt. Dat zelfde geldt voor de wijze waarop het beschikbare geld wordt verdeeld over de verschillende aanvragers. Naast de algemene publicatie van de beleidsregels verdient het daarom aanbeveling deze zaken in een afzonderlijke publicatie bekend te maken, opdat aan de vereisten van de wet is voldaan.

Voor de duidelijkheid verdient het ook aanbeveling in de beleidsregels nadrukkelijk te vermelden voor welk beleid de raad beslist niet kiest. Een subsidieverzoek kan dan met een relatief eenvoudige motivering worden afgewezen op de grond dat het niet past in vastgesteld beleid. Voorbeeld: als de gemeenteraad als beleid heeft geformuleerd dat hij grootschalig toerisme binnen de gemeente niet wil bevorderen, kan bijvoorbeeld een verzoek om een bijdrage voor een VVV-kantoor worden afgewezen met een motivering waarin naar dit gepubliceerde beleid wordt verwezen.

Subsidieverlening is in beginsel een bevoegdheid van de raad. Dit beginsel is gebaseerd op artikel 124 van de Grondwet. Het past echter ook heel goed in de volksvertegenwoordigende rol van de raad en dat de raad de beleidsdoelstellingen vaststelt waaraan het geld van de gemeente mag worden besteed. Het sluit bovendien goed aan bij de kaderstellende rol van de raad om de gewenste doelen te definiëren en de begrotingsruimte voor subsidieplafonds vast te stellen. Als de doelen helder worden gedefinieerd komt dit de controlebaarheid en dus de controlerende rol van de raad ten goede. Daarom is er – in afwijking van het VNG-model, maar in navolging van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie – voor gekozen om de raad de beleidsregels te laten vaststellen.

Iedere vier jaar wordt geëvalueerd of opgestelde beleidsregels zijn behaald of niet. Tevens wordt dan bepaald of beleidsregels aangepast dienen te worden. Opgemerkt dient te worden dat het niet mogelijk is op basis van alleen beleidsregels een subsidie te verstrekken. De Awb vereist voor subsidieverstrekking een wettelijke grondslag, dat wil voor een gemeente zeggen een verordening. Een beleidsregel is geen verordening, maar een algemene regel waarin de raad heeft neergelegd hoe het belangen afweegt. Een beleidsregel kan wel dienen als toelichting bij de subsidieverordening. Een (deel)verordening of uitvoeringsregels bieden wel een grondslag voor subsidieverstrekking.

Uitvoering door het college

Daarentegen is de gehele uitvoeringspraktijk overgedragen aan het college. Dat geldt primair voor het nemen van de besluiten inzake de subsidieverstrekking, waaronder subsidieverleningsbesluiten inclusief de weigering subsidie te verlenen en de subsidievaststellingsbesluiten. Tevens is het college bevoegd voor de uitvoering nadere regels te geven in uitvoeringsregels oftewel deelverordeningen. Zo'n uitvoeringsregel kan regels bevatten omtrent definities, verdeelcriteria en ontheffingsmogelijkheden. Anders dan beleidsregels bevatten de uitvoeringsregels verbindende voorschriften, die externe werking hebben, d.w.z. deze zijn voor de burgers verbindend.

Hoofdstuk 3. Het subsidiebegrip

Begrip subsidie

Om de subsidietitel uit de Awb op een juiste wijze toe te passen, is het van belang dat helder is wat er onder subsidie wordt verstaan. Subsidie is een materieel begrip en wordt omschreven in artikel 4:21, eerste lid Awb. Voldoet een geldverstrekking aan de daar genoemde voorwaarden, dan is het een subsidie, hoe ook genaamd.

Er is sprake van een subsidie als het gaat om geldverstrekkingen, die aan de volgende kenmerken voldoen:

- a. *Het betreft een aanspraak op financiële middelen:* het woord 'aanspraak' geeft aan dat het niet de daadwerkelijke overhandiging van het geld hoeft te betreffen, maar dat een aanspraak daarop voldoende is. Deze aanspraak is rechtens afdwingbaar. Van belang is niet de daadwerkelijke beschikbaarstelling, maar het besluit van het college dat de voorgenomen activiteiten worden gesubsidieerd. Voor het college ontstaat na het toekennen van de aanspraak op financiële middelen de verplichting om aan de gesubsidieerde, na uitvoering van de activiteiten en nakoming van zijn overige opgelegde verplichtingen, tot betaling over te gaan. Niet alle verstrekkingen van het college zijn subsidies. Indien er geen financiële middelen worden verstrekt, maar andere zaken, dan is er geen sprake van subsidie.
- b. *Die door het college worden verstrekt:* slechts wanneer de financiële middelen worden verstrekt door een bestuursorgaan in de zin van artikel 1:1 van de Awb kan er sprake zijn van een subsidie. Geld van particulieren, zoals fondsen, waarmee activiteiten van andere particulieren mogelijk worden gemaakt, vallen niet onder het subsidiebegrip. De rechtsverhouding tussen particuliere en privaatrechtelijke personen valt immers niet onder de Awb.
- c. *Met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager:* een subsidie wordt altijd verstrekt met een bepaald doel, voor bepaalde activiteiten. De wetgever heeft bepaald dat er sprake moet zijn van bepaalde, duidelijk omschreven activiteiten van de ontvanger. De bestedingsrichting van de middelen moet dus duidelijk zijn.
- d. *Anders dan als betaling voor het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten:* commerciële transacties vallen buiten het subsidiebegrip. Er is geen sprake van subsidie als de overheid een marktconforme vergoeding betaalt voor aangeschafte goederen of aan haar geleverde diensten. Onder betaling wordt verstaan het leveren van een tegenprestatie, die is afgestemd op de waarde van de verkregen goederen of diensten in het economische verkeer. Dit betekent niet dat een marktprijs, die wat aan de hoge kant is, daarom meteen als subsidie zou zijn aan te merken. Dit geldt alleen in die gevallen waar de prijs onmiskenbaar zozeer boven de marktprijs ligt, dat redelijkerwijs niet meer van betaling kan worden gesproken.

Subsidie versus opdracht

Uit de definitie van artikel 4:21 Awb volgt dat, als er sprake is van een betaling voor een opdracht (een financiële tegenprestatie), deze betaling dan niet kan worden aangemerkt als een subsidieverstrekking of omgekeerd. Oftewel: opdracht en subsidie sluiten elkaar uit. Toch blijkt dit onderscheid in de praktijk niet altijd even scherp te maken.

Als een gemeente op grond van de publieke taak diensten aan derden levert en de gemeente schakelt hiervoor een bedrijf in, dan is de betaling voor de levering van deze diensten door dat bedrijf aan derden eveneens geen subsidie.

Om diverse redenen is het relevant om helder te hebben of het al dan niet een subsidie betreft. Zo zullen ondernemers over de door aan hen gedane betalingen voor geleverde diensten BTW verschuldigd zijn, terwijl zij over aan hen verstrekte subsidies in beginsel geen BTW hoeven af te dragen. En mocht zich een geschil voordoen, dan kan men in het geval van subsidieverstrekking naar de bestuursrechter stappen, terwijl men zich bij een opdracht moet wenden tot de civiele rechter.

Het is van belang te beseffen dat de feitelijke situatie bepalend is of iets wordt aangemerkt als een subsidie of een opdracht: het naamkaartje, dat eraan hangt, speelt geen rol. De

gemeente dient daarom waakzaam te zijn bij het opstellen van de subsidiebeschikking en moet voorkomen, dat de verstrekking kan worden aangemerkt als betaling voor een opdracht. Het is daarom raadzaam om terughoudend te zijn met de mogelijkheid om in de aan de subsidiebeschikking gekoppelde uitvoeringsovereenkomst een verplichting tot nakoming op te nemen. Daarnaast is de kans minder groot, dat de subsidie als opdracht wordt aangemerkt, als niet de gehele activiteit wordt gesubsidieerd, maar slechts een gedeelte en er daarnaast een eigen bijdrage van de ontvanger wordt gevraagd.

Uitgezonderde en aangewezen beleidsterreinen en onderwerpen

Het eerste lid van artikel 4:21 Awb geeft een omschrijving van het begrip 'subsidie'. In het tweede tot en met het vierde lid wordt vervolgens aangegeven welke beleidsterreinen en onderwerpen zijn uitgezonderd van de subsidietitel van de Awb en welke juist worden aangewezen. Overigens kunnen afzonderlijke wetten ook bepalen of de subsidietitel wel of niet van toepassing is.

- a. *Uitgezonderd, fiscale faciliteiten*: vanuit economisch oogpunt bekeken, zullen veel belastingfaciliteiten zijn aan te merken als subsidies. De Awb bepaalt echter dat de subsidietitel niet van toepassing is op fiscale stimulansen of aftrekposten. De reden hiervan is dat de toepassing van de subsidietitel moeilijk te verenigen is met de systematiek van de belasting- of premieheffing.
- b. *Uitgezonderd, uitkeringen aan doelgroepen*: sociale zekerheidswetgeving kent veel bepalingen, waarin de toepassing van de subsidietitel op de betreffende uitkering wordt uitgesloten. In beginsel voldoen de uitkeringen of toeslagen met betrekking tot bijzondere bijstand, subsidies voor gehandicapten met het oog op bijvoorbeeld woningaanpassing of (re-)integratie in een arbeidsorganisatie, aan de subsidiedefinitie van artikel 4:21 Awb. Desondanks heeft de wetgever er voor gekozen om dergelijke uitkeringen van de toepasselijkheid van de subsidietitel uit te sluiten. Ook financiële tegemoetkomingen als studiefinanciering en huurtoeslag zijn lastig te duiden. Enerzijds zien zij op het verrichten van een bepaalde activiteit (studeren respectievelijk het kunnen bewonen van een bepaalde woning, hoewel de inkomsten daartoe niet toereikend zijn), terwijl zij anderzijds het karakter hebben van een aanvullende inkomensvoorziening. De Awb-wetgever heeft bepaald dat dit laatste element overheerst. Mede om praktische redenen (voor beide voorzieningen bestond al een uitgebreide, wettelijke regeling) is daarop uitdrukkelijk bepaald dat de subsidietitel niet van toepassing is op deze voorzieningen. Er is voor gekozen om voornoemde uitzonderingen niet in de Awb zelf op te nemen, maar in de desbetreffende wetten.
- c. *Aangewezen bekostiging van het onderwijs en onderzoek*: het vierde lid van artikel 4:21 Awb geeft aan dat de subsidietitel van de Awb van overeenkomstige toepassing is op de bekostiging van het onderwijs en onderzoek. Het begrip 'bekostiging' bevat de reguliere geldstromen voor de instandhouding van de onderscheiden onderwijssoorten. De MvT geeft aan dat, in verband met de eigen aard van de onderwijswetgeving, die samenhangt met de regeling van artikel 23 Grondwet (over de vrijheid van onderwijs), het vierde lid van artikel 4:21 Awb bepaalt dat de subsidietitel niet rechtstreeks, maar van overeenkomstige toepassing is op de bekostiging van het onderwijs en onderzoek.

Hoofdstuk 4. Vermindering van administratieve en bestuurlijke lasten

Om in aanmerking te komen voor subsidie moet er in de eerste plaats een aanvraag worden ingediend. En veel belangrijker: bij deze aanvraag moet in veel gevallen een grote hoeveelheid begeleidende stukken worden gevoegd. Wanneer dan wordt bedacht, dat in de praktijk veel (vrijwilligers)organisaties gebruik maken van gemeentelijke subsidies, die niet altijd beschikken over deskundige kennis, en dat er daarnaast regelmatig stukken worden opgevraagd, die niet altijd relevant zijn voor de beoordeling van de aanvraag, kan in een aantal gevallen de conclusie worden getrokken dat de administratieve lasten niet altijd in verhouding staan tot het aangevraagde subsidiebedrag.

Uit de praktijk blijkt dat het bij zo'n 70% van de subsidies gaat om bedragen tot 5.000 euro. Maar de verantwoordingsregimes zijn vaak standaard gebaseerd op de grote subsidiebedragen en de daarmee samenhangende risico's. Dezelfde manier van verantwoorden bij kleine bedragen leidt tot onevenredig hoge lasten voor ontvangers en

gemeenten. De algemene subsidieverordening hanteert drie uitgangspunten die leiden tot vermindering van de administratieve en bestuurlijke lasten.

- a. *Uitgangspunt 1, proportionaliteit*: de algemene subsidieverordening gaat uit van proportionaliteit tussen het subsidiebedrag en de administratieve lasten. Hoe lager het subsidiebedrag per ontvanger is, hoe minder of eenvoudiger voorwaarden worden gesteld en hoe efficiënter de verantwoording wordt ingericht. Dit leidt tot de volgende verdeling:

Tot € 5000	direct vaststellen of desgevraagd verantwoording over de prestatie.
Vanaf € 5.000 tot € 10.000	verantwoording over de prestatie.
Vanaf € 10.000	verantwoording over kosten en prestaties.

Voor subsidiebedragen, lager dan 5.000 euro, wordt de subsidie verleend op basis van vertrouwen; er wordt niet meer standaard om een verantwoording gevraagd. In plaats daarvan geldt een actieve meldingsplicht voor de ontvanger bij niet nakoming van de gemaakte afspraken. Een meer risicogeoriënteerde aanpak betekent ook een zekere risicoacceptatie. Belangrijk hierbij is dat incidenten niet gelijk tot een systeemaanpassing zouden moeten leiden. De verantwoordingsfocus bij kleine subsidies ligt op het leveren van de prestatie of dienst in plaats van op de kosten. Hierdoor kan het ook voorkomen, dat de werkelijke kosten uiteindelijk lager zijn dan het subsidiebedrag.

- b. *Uitgangspunt 2, sturing op prestaties en hoofdlijnen*: de algemene subsidieverordening gaat, met name bij subsidie onder de 5.000 euro, uit van prestatiesubsidiëring in plaats van subsidiëring van de input op basis van werkelijke kosten. Prestatiesubsidiëring betekent dat er een vast bedrag wordt verstrekt ten behoeve van een vooraf overeengekomen activiteit. Door het afrekenen op basis van prestaties en het vervallen van de gedetailleerde financiële verantwoording bij kleine subsidies worden de administratieve lasten en de uitvoeringslasten fors verminderd. Daarnaast ontstaat bij het verstrekken van een vast bedrag voor een bepaalde prestatie de prikkel om de subsidie efficiënt te besteden. Bij deze wijze van subsidiëren wordt geaccepteerd dat – zolang de subsidieontvanger de activiteit verricht – het subsidiebedrag hoger kan zijn dan de werkelijke kosten. Een dergelijke situatie leidt niet tot terugvordering. De nadruk bij de subsidieverlening komt, veel meer dan nu, te liggen op het vooraf vaststellen en definiëren van de activiteit waarvoor de subsidie wordt verstrekt tegen een vooraf afgesproken prijs.
- c. *Uitgangspunt 3, verantwoord vertrouwen en risicoacceptatie*: de algemene subsidieverordening is gebaseerd op vertrouwen in plaats van wantrouwen. Aan dit vertrouwensprincipe wordt vormgegeven door niet meer alle subsidieontvangers, van een subsidie die niet hoger is dan 5.000 euro, in alle gevallen te belasten met verantwoordingen, rapportages en controles. De aandacht in de uitvoering verschuift naar de risicogebieden en -groepen, en naar de uitzonderingen. Dit betekent ook meer eigen verantwoordelijkheid van de subsidieontvanger. Zo zal de subsidieontvanger direct aan de subsidieverstrekker moeten melden wanneer de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet zullen worden verricht, of dat niet aan subsidieverplichtingen zal worden voldaan. Werken vanuit vertrouwen betekent dat een zeker risico wordt geaccepteerd. Om op verantwoorde wijze een deel van de huidige sturing los te kunnen laten is het mogelijk om steekproefsgewijs verstrekte subsidies te controleren.

Hoofdstuk 5. Wet dwangsom en de Europese Dienstenrichtlijn

Europese regelgeving omtrent staatssteun

Alle door de gemeente toegekende subsidies moeten in overeenstemming zijn met de Europese regels m.b.t. staatssteun. Het begrip staatssteun omvat meer dan alleen subsidies. Het heeft ook betrekking op andere soorten van bevoordeling zoals verkoop van grond of accommodaties beneden de marktprijs, het beschikbaar stellen van accommodaties om niet of tegen een niet marktconforme vergoeding, het afnemen van producten tegen een te hoge prijs, kredietfaciliteiten etc. Deze vormen van bevoordeling vallen buiten het Nederlandse subsidiebegrip, maar zijn voor Europa wel relevant.

Europese regelgeving ten aanzien van staatssteun is niet van toepassing, indien de subsidie aan burgers wordt verstrekt. Ook is geen sprake van staatssteun als de activiteiten, waarvoor de subsidie wordt verleend, geen ondernemingsactiviteiten zijn. Zo is een subsidie aan een (amateur-) sportvereniging geen staatssteun. Als de gesubsidieerde activiteiten wel als onderneming kunnen worden aangemerkt, is er sprake van staatssteun als de subsidie niet open staat voor alle ondernemingen, die deze activiteit uitoefenen. Er moet sprake zijn van een selectief voordeel, wil men kunnen spreken van staatssteun. Staatssteun is toegestaan als deze valt binnen een van de vrijstellingsverordeningen van de Europese staatssteunregels.

De voorliggende subsidieverordening is “Europaproof” in de zin dat er geen regel in staat die in strijd is met Europees recht. Dat neemt niet weg dat in sommige gevallen een verleende subsidie wel ongeoorloofde staatssteun zou kunnen zijn.

De Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen

De Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (hierna: Wet dwangsom) beoogt bestuursorganen te dwingen zich te houden aan de gestelde termijnen bij het nemen van besluiten. De wet bevat een regeling waarbij het bestuursorgaan een dwangsom is verschuldigd voor iedere dag dat de beslissing uitblijft en een regeling waarbij de burger rechtstreeks – met overslaan van de bezwaarfase – beroep kan instellen bij de bestuursrechter. In de verordening is rekening gehouden met de Wet dwangsom in de zin dat de beslistermijnen voldoende ruimte bieden om een subsidieaanvraag tijdig af te handelen.

II Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsomschrijving

In artikel 1 is het aantal definities uitgebreid. Ook het subsidiebeprij is gedefinieerd, waarbij de definitie is ontleend aan de Awb. Het begrip uitvoeringsregels is eveneens gedefinieerd, omdat de regelgeving m.b.t. de uitvoeringspraktijk aan het college is gedelegeerd, waarbij het college de bevoegdheid heeft gekregen algemeen verbindende regels omtrent de uitvoering vast te stellen in een uitvoeringsregl. Tevens is het begrip beleidsregel, dat de kaderscheppende rol van de raad weergeeft, gedefinieerd.

Artikel 2. Reikwijdte verordening

De algemene subsidieverordening is van toepassing van subsidiëring van programma's die zijn opgenomen in de programmabegroting. Hierdoor sluit de reikwijdte van de Algemene subsidie verordening altijd aan bij de doelstellingen van de gemeente.

Het tweede lid is toegevoegd om uitvoering te geven aan de aanbeveling van de Rekenkamercommissie. De door de raad vast te stellen beleidsregels worden gegeven als een uitleg van de wettelijke bevoegdheid van het bestuursorgaan, zoals bedoeld in artikel 1:3, derde lid Awb.

Het derde lid geeft aan dat het college verantwoordelijk is voor het vaststellen van deelverordeningen/uitvoeringsregels die zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde beleidsregels en subsidieplafond. Een deelverordening/uitvoeringsregels moet in elk geval de te subsidiëren activiteiten vermelden en de inzet van middelen. Indien niet wordt afgeweken van de hoofdregels zoals vastgelegd in de algemene subsidieverordening blijven die in dat geval van toepassing en hoeven niet te worden herhaald.

Artikel 3. Bevoegdheid college

Aan de bevoegdheid van het college tot subsidieverstrekking is een belangrijke beperking toegevoegd: het college dient te blijven binnen het beleid dat door de raad is vastgesteld (beleidsregels en subsidieplafond). Ook is een derde lid toegevoegd, waarin staat dat het college bevoegd is een uitvoeringsovereenkomst met de instelling te sluiten. Een uitvoeringsovereenkomst is nuttig in de gevallen waarin het college afspraken wenst te maken met de instelling over de uitvoering en de kwantiteit en kwaliteit van de activiteiten. Het verdient aanbeveling tevoren met de instelling tot overeenstemming te komen over de uitvoeringsovereenkomst en pas daarna een subsidiebeschikking te geven. Subsidieverstrekking onder de voorwaarde dat daarna een uitvoeringsovereenkomst wordt gesloten kan leiden tot juridische problemen.

Artikel 4:36 Awb:

1. Ter uitvoering van de beschikking tot subsidieverlening kan een overeenkomst worden gesloten.
2. Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of de aard van de subsidie zich daartegen verzet, kan in de overeenkomst worden bepaald dat de subsidieontvanger verplicht is de activiteiten te verrichten waarvoor de subsidie is verleend.

Artikel 4. Subsidiesoorten

Exploitatiesubsidie, structurele subsidie, waarderingssubsidie, projectsubsidie, incidentele subsidie, productsubsidie, instellingssubsidie, budgetsubsidie. De Awb fungeert slechts als basisregeling en biedt veel beleidsvrijheid aan de opstellers van bijzondere subsidieregelingen en subsidiebeschikkingen. Deze verschillende door de praktijk gehanteerde benamingen komen de duidelijkheid meestal niet ten goede. De aanvrager weet vaak niet onder welke subsidievorm zijn activiteiten vallen. Al deze benamingen hebben immers meer met de beleidsdoelen te maken waarvoor subsidie moet dienen, dan met de gesubsidieerde activiteit.

In de algemene subsidieverordening is gekozen voor twee benamingen: eenmalige subsidie en meerjarige subsidie. De meerjarige subsidie wordt vaak verleend voor voortdurende

activiteiten van instellingen. De eenmalige subsidie is een subsidie die voor een eenmalige activiteit of een project wordt verleend.

De benamingen meerjarige en jaarlijkse subsidie zijn minder strikt dan op het eerste gezicht lijkt en pogen louter het verschil aan te geven tussen de in principe jaarlijks aan instellingen verstrekte subsidies en de overige (eenmalige) subsidies. Het onderscheid wordt in deze algemene subsidieverordening beschreven, omdat dit van belang is in verband met de vraag wanneer de subsidie kan worden stopgezet.

Artikel 5. Subsidieplafond en begrotingsvoorbehoud

In de Awb zijn in artikel 4:25 tot en met 4:28 de belangrijkste bepalingen rondom het werken met een 'subsidieplafond' gegeven. Ingevolge het eerste lid van artikel 5 kan de raad subsidieplafonds per programma, zoals opgenomen in de programmabegroting, vaststellen. In de regel valt dit qua tijdstip samen met de vaststelling van de begroting. De raad stelt subsidieplafonds vast en het college stelt nadere regels op omtrent de wijze van verdeling van de beschikbare middelen.

Met het oog op de rechtszekerheid verlangt de Awb, dat het subsidieplafond bekend wordt gemaakt, vóórdat de periode waarop het betrekking heeft, ingaat. Zo kunnen potentiële aanvragers tijdig weten hoeveel geld beschikbaar is. Maar vooral van belang is, dat subsidieaanvragen zonder nadere motivering worden afgewezen op het moment dat het subsidieplafond bereikt is. Indien het voor subsidie beschikbaar bedrag enkel op de begroting vermeld staat en de gemeente deze bedragen niet als zijnde subsidieplafonds heeft gepubliceerd, kan de gemeente subsidieaanvragen niet ongemotiveerd weigeren wegens het bereiken van het plafond.

Het college geeft op basis van het door de raad vastgestelde subsidieplafond, de programma's en de beleidsregels aan op welke wijze het beschikbare bedrag zal worden verdeeld. Dit geeft het college de mogelijkheid budgetten te verdelen en nadere regels op te stellen.

Er wordt door het college gewerkt met een begrotingsvoorbehoud. Hierbij wordt de subsidie slechts verstrekt voor zover de raad de benodigde middelen heeft vastgesteld en de begroting is goedgekeurd door gedeputeerde staten. Het kan voorkomen dat subsidies worden verstrekt voordat de begroting is vastgesteld. In de beschikking wordt dan het voorbehoud van provinciale goedkeuring van de begroting opgenomen.

Als een subsidie voor meer jaren wordt verstrekt wordt de subsidie voor 1 jaar verstrekt en voor de jaren daarna op basis van begrotingsvoorbehoud beschikbaar gesteld. Met andere woorden middelen worden pas verstrekt als er voldoende middelen in de goedgekeurde begroting zijn opgenomen. Op een begrotingsvoorbehoud moet het college binnen vier weken na de vaststelling of goedkeuring van de begroting een beroep doen, anders vervalt artikel 4:34 lid 4 en 5 Awb. Tevens dient bij het eventueel intrekken en wijzigen van een subsidieverlening rekening te worden gehouden met artikel 4:50 en 4:51 Awb. Zie artikel 20 voor meer informatie betreffende het wijzigen of intrekking van een subsidieverlening of -vaststelling.

Artikel 6. Aanvraagtermijn

Hier worden de termijnen genoemd, waarbinnen aanvragen voor subsidie moeten zijn ingediend bij het college. In dit artikel wordt een uiterste indiendatum genoemd voor meerjarige en eenmalige subsidies. Het college kan andere termijnen stellen voor daarbij aan te wijzen subsidies.

Artikel 7. Bij aanvraag in te dienen gegevens

Ingevolge artikel 4:29 Awb begint het subsidieproces met een aanvraag. Zowel natuurlijke personen als rechtspersonen dienen schriftelijk een subsidieaanvraag in bij het college waarbij gebruik wordt gemaakt van het aanvraagformulier. Op het aanvraagformulier staat vermeld welke gegevens bij het college aangeleverd dienen te worden voordat een subsidie in behandeling wordt genomen. Tevens worden meer formele eisen gesteld aan instellingen, die voor de eerste maal subsidie aanvragen.

Het college kan per geval regelen welke gegevens dienen te worden verstrekt. Zo kan het college door middel van uitvoeringsregels reguleren dat voor bepaalde categorieën subsidies - bijvoorbeeld zogenaamde 'waarderingssubsidies', eenmalige subsidies waaraan geen verantwoordings-eisen worden gesteld - met minder dan de standaard te overleggen gegevens bij de aanvraag van een subsidie kan worden volstaan.

Artikel 8. Indexering

Indien aangevraagd kan het college een indexering toe passen. Ieder jaar besluit het college om wel of niet een indexering toe te passen. Indien er wel geïndexeerd wordt stelt het college vast op welke wijze er wordt geïndexeerd. Het college kan nadere richtlijnen vaststellen over de te hanteren compensatiemethodiek.

Artikel 9. Weigeringsgronden

De algemeen geldende weigeringsgronden, opgenomen in artikel 4:35 Awb, worden hier met een nadere, op de gemeentelijke praktijk toegesneden grond aangevuld. Indien een aanvraag valt onder één van de zeven weigeringsgronden wordt de subsidie niet toegekend. Daarnaast is het mogelijk dat het college uitvoeringsregels opstelt waarin meer specifieke criteria zijn opgenomen, bijvoorbeeld aan welke criteria een sportvereniging moet voldoen om subsidie te kunnen krijgen.

Artikel 4:35 Awb:

1. De subsidieverlening kan in ieder geval worden geweigerd indien een gegronde reden bestaat om aan te nemen dat:
 - a. de activiteiten niet of niet geheel zullen plaatsvinden;
 - b. de aanvrager niet zal voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;
 - c. de aanvrager niet op een behoorlijke wijze rekening en verantwoording zal afleggen omtrent de verrichte activiteiten en de daaraan verbonden uitgaven en inkomsten, voor zover deze voor de vaststelling van de subsidie van belang zijn.
2. De subsidieverlening kan voorts in ieder geval worden geweigerd indien de aanvrager:
 - a. in het kader van de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van deze gegevens tot een onjuiste beschikking op de aanvraag zou hebben geleid, of
 - b. failliet is verklaard of aan hem surséance van betaling is verleend of ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is verklaard, dan wel een verzoek daartoe bij de rechtbank is ingediend.

Artikel 10. Beslistermijn

Hier worden de termijnen gegeven, waarbinnen het college gehouden is te beslissen op een aanvraag voor subsidie. In de Awb staan geen strikte beslistermijnen op een aanvraag om subsidie.

Artikel 11. Verlening subsidie

Het college geeft in het besluit tot verlening van de subsidie aan waarvoor subsidie wordt verleend en op welke wijze de verantwoording van de ontvangen subsidies dient plaats te vinden. Hiermee wordt bereikt dat degene, aan wie de subsidie is toegekend, van meet af aan duidelijk is aan welke voorwaarden en administratieve eisen hij dient te voldoen.

Tevens is met dit artikel geregeld dat het college de ontvanger verplichtingen kan opleggen. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld het verzekeren van de zaken, die voor de uitvoering van de gesubsidieerde activiteit noodzakelijk zijn, de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de subsidieontvanger, reservevorming, het bestuur, het aanstellen van toezichthouders, de inrichting van de administratie en de benodigde toestemming van het college voor het aangaan van rechtshandelingen als bedoeld in artikel 4:71 Awb, zie artikel 13.

Artikel 12. Betaling en bevoorschotting

Indien er subsidie wordt verstrekt, mag ervan worden uitgegaan dat de subsidieontvanger de subsidie nodig heeft om de activiteiten daadwerkelijk uit te kunnen voeren. Dat rechtvaardigt het verstrekken van voorschotten.

Bevoorschotting is alleen mogelijk nadat de subsidie is verleend en niet direct is vastgesteld. Voorschotten worden automatisch (ambtshalve) verstrekt volgens het in de verleningsbeschikking opgenomen bevoorschottingsritme. De bevoorschottingsbeschikking wordt ambtshalve gegeven op het moment van de verleningsbeschikking. De subsidieaanvrager hoeft geen aanvra(a)g(en) voor bevoorschotting in te dienen of tussentijdse overzichten van prestaties of uitgaven te overleggen.

Omdat de bevoorschotting mede afhankelijk is van de aard van de te subsidiëren activiteit is er voor gekozen om de termijnen, waarop de (automatische) bevoorschotting plaats vindt, niet in de verordening te noemen.

Indien in de verleningsbeschikking niet anders is bepaald, vindt betaling van het voorschot binnen zes weken na verzending van de verleningsbeschikking plaats. Zie artikel 4:87, lid 1, Awb.

Artikel 13. Meldingsplicht

De meldingsplicht is bedoeld als tegenhanger van het geven van meer vertrouwen in de vorm van onder andere: het niet standaard verantwoording afleggen bij subsidies tot 5.000 euro en automatische bevoorschotting.

De subsidieontvanger is verplicht tijdig (zonder nodeloos tijdsverloop) te melden bij de gemeente als het aannemelijk is dat de gesubsidieerde activiteit niet, niet tijdig, niet geheel of niet volgens alle daaraan verbonden verplichtingen zal worden verricht. In dat geval zal de subsidie lager of op nihil worden vastgesteld of zullen nadere afspraken worden gemaakt over het aanpassen van de verplichtingen, bijvoorbeeld het geven van meer tijd voor de uitvoering van de activiteiten. Bij het niet voldoen aan deze meldingsplicht kan, indien dat achteraf mocht blijken, met toepassing van artikel 20 alsnog de subsidievaststelling worden ingetrokken.

Tevens dient de subsidieontvanger toestemming te vragen aan het college voor handelingen zoals opgenomen in artikel 4:71 Awb.

Artikel 4:71 Awb:

1. Indien dit bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening is bepaald, behoeft de subsidie-ontvanger de toestemming van het bestuursorgaan voor:
 - a. het oprichten van dan wel deelnemen in een rechtspersoon;
 - b. het wijzigingen van de statuten;
 - c. het in eigendom verwerven, het vervreemden of het bezwaren van registergoederen, indien zij mede zijn verworven door middel van de subsidiegelden, dan wel de lasten daarvoor mede worden bekostigd uit de subsidiegelden;
 - d. het aangaan en beëindigen van overeenkomsten tot het verkrijgen, vervreemding of bezwaring van registergoederen of tot huur, verhuur of pacht daarvan, indien deze goederen geheel of gedeeltelijk zijn verworven door middel van subsidie dan wel de uitgaven daarvoor mede zijn bekostigd uit de subsidie;
 - e. het aangaan van kredietovereenkomsten en van overeenkomsten van geldlening;
 - f. het aangaan van overeenkomsten waarbij de subsidieontvanger zich verbindt tot zekerheidstelling met inbegrip van zekerheidstelling voor schulden van derden of waarbij hij zich als borg of hoofdzakelijk medeschuldenaar verbindt of zich voor een derde sterk maakt;
 - g. het vormen van fondsen en reserveringen;
 - h. het vaststellen of wijzigen van tarieven voor door de subsidieontvanger in de gewone uitoefening van zijn gesubsidieerde activiteiten te verrichten prestaties;
 - i. het ontbinden van de rechtspersoon;
 - j. het doen van aangifte tot zijn faillissement of het aanvragen van zijn surseance van betaling.

2. Het bestuursorgaan beslist binnen vier weken omtrent de toestemming.
3. De beslissing kan eenmaal voor ten hoogste vier weken worden verdaagd.
4. Indien omtrent de toestemming niet tijdig is beslist, wordt de toestemming geacht te zijn verleend.

Artikel 14. Tussentijdse rapportage

Het college kan bij subsidies, hoger dan 5.000 euro, welke verleend worden voor activiteiten die meer dan één jaar in beslag nemen, de mogelijkheid verbinden om een (jaarlijkse) tussentijdse verantwoording te vragen. Hierbij dient het college vooraf te bepalen welke vereisten worden gesteld aan de tussentijdse, inhoudelijke en financiële verantwoording.

Artikel 15. Verantwoording subsidies tot 5.000 euro

Een subsidie lager dan 5.000 euro kan volgens dit artikel direct worden vastgesteld. De bewijsstukken van de prestatie worden dan direct met de aanvraag meegestuurd. Ook als de activiteiten nog niet hebben plaatsgevonden. Het toepassen van directe vaststelling is afhankelijk van de aard van de subsidie. Steekproefsgewijze controle is mogelijk maar kan alleen in bijzondere gevallen, zoals fraude, tot terugvordering leiden.

Een subsidie lager dan 5.000 euro kan ook eerst worden verleend voorafgaand aan de activiteit en na afloop daarvan ambtshalve worden vastgesteld. Hierbij wordt in de subsidiebeschikking vermeld wanneer de gesubsidieerde activiteiten moeten zijn verricht. De subsidie wordt vervolgens, binnen 13 weken na de datum waarop de activiteiten uiterlijk moeten zijn verricht, ambtshalve vastgesteld.

Door middel van het systeem ambtshalve vaststelling is de subsidie niet bij verstrekking reeds vastgesteld. De subsidieontvanger dient, desgevraagd, op een door het college in de beschikking aangegeven wijze aan te tonen, bijvoorbeeld door middel van een foto, persbericht, etc., dat de activiteiten, waarvoor subsidie is verleend zijn uitgevoerd. Door gebruik van ambtshalve vaststelling is het mogelijk om verstrekte subsidies onder de 5.000 euro (steekproefsgewijs) te controleren.

Artikel 16. Verantwoording subsidies vanaf 5.000 tot 10.000 euro

In dit artikel staat aangegeven op welke wijze de subsidieontvanger een vastgestelde subsidie, tussen de 5.000 t/m 10.000 euro, aan het college dient te verantwoorden. De verantwoording is hierbij gebaseerd op een inhoudelijk verslag waaruit blijkt dat de activiteiten waarvoor subsidie is verleend zijn verricht en dat de in de subsidiebeschikking opgenomen doelstellingen is bereikt. Hierbij kunnen verschillende instrumenten worden gebruikt, zoals bestuurs- en activiteitenverslagen, een managementverklaring, een deskundigenverklaring of andere bewijsstukken (bijvoorbeeld een publicatie) enz.

Naast verantwoording door middel van een inhoudelijk verslag kan het college bepalen dat bepaalde categorieën van subsidies, dan wel subsidieontvangers, niet tot verantwoording van de aan hun verleende subsidie hoeven over te gaan. Te denken valt daarbij aan subsidies van een beperkte omvang of subsidies, die aan een vertrouwde ontvanger worden verstrekt, dan wel subsidies die voor een doel worden aangewend, dat nadere verantwoording van de besteding van het geld overbodig maakt.

Tevens kan het college bepalen dat er voor de vaststelling minder of extra stukken en bewijzen overlegd dienen te worden.

Artikel 17. Verantwoording subsidies vanaf 10.000 euro

Bij subsidies van 10.000 euro of meer wordt uitgegaan van de traditionele afrekening van subsidies, namelijk op basis van gerealiseerde kosten en baten, doelen en activiteiten die zijn opgenomen in de subsidiebeschikking en kosten. Bij aanvragen boven de 25.000 euro dient ter verantwoording aan het college een accountantsverklaring worden verstrekt.

Naast verantwoording door middel van een inhoudelijk en financieel verslag kan het college bepalen dat bepaalde categorieën van subsidies, dan wel subsidieontvangers, niet tot verantwoording van de aan hun verleende subsidie hoeven over te gaan. Te denken valt daarbij aan subsidies van een beperkte omvang of subsidies, die aan een vertrouwde

ontvanger worden verstrekt, dan wel subsidies die voor een doel worden aangewend, dat nadere verantwoording van de besteding van het geld overbodig maakt.

Tevens kan het college bepalen dat er voor de vaststelling minder of extra stukken en bewijzen overlegt dienen te worden.

Artikel 18. Subsidievaststelling

Een subsidie onder de 5.000 euro kan direct of binnen 13 weken na uitvoering van de activiteit ambtshalve worden vastgesteld. Indien er geen sprake is van directe of ambtshalve vaststelling stelt het college 26 weken na ontvangst van de aanvraag tot subsidievaststelling de subsidie vast. Het college kan per subsidie bepalen of er misschien een langere termijn nodig is voor het vaststellen van een subsidie.

Als de aanvraag tot subsidievaststelling niet tijdig is verstrekt gaat het college 8 weken na eenmalig schriftelijk rappel over tot ambtshalve vaststelling.

Artikel 19. Intrekken of wijzigen subsidieverlening en -vaststelling

Onderstaande artikelen uit de Awb geven de kaders weer wanneer het college een subsidieverlening en -vaststelling kan intrekken of ten nadele van de subsidieontvanger wijzigen. Eventuele intrekking of nadelige aanpassing van de verleende of vastgestelde subsidie dient schriftelijk gecommuniceerd te worden.

Zowel bij de eenmalige als de meerjarige subsidie kan beëindiging of vermindering moeilijk uitvoerbaar zijn als een subsidie is verleend gedurende een periode van drie of meer jaren voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde activiteiten. Een subsidie kan dan volgens artikel 4:51 Awb slechts binnen een redelijke termijn worden beëindigd. Daarnaast is het vaak moeilijk te motiveren waarom je geen subsidie meer verstrekt. Daarom is in deze verordening gekozen om de meerjarige subsidie aan een tijdvak van maximaal vier jaar te binden. Na het verstrijken van die termijn vervalt het recht op subsidie. Bij het verstrekken van een eenmalige subsidie moet van te voren in de beschikking worden aangegeven tot wanneer de subsidie maximaal wordt verstrekt, althans als het een subsidie voor één bepaald project of één activiteit betreft.

Artikel 4:48 Awb:

1. Zolang de subsidie niet is vastgesteld kan het bestuursorgaan de subsidieverlening intrekken of ten nadele van de subsidie-ontvanger wijzigen, indien;
 - a. de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden;
 - b. de subsidieontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;
 - c. de subsidieontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag tot subsidieverlening zou hebben geleid;
 - d. de subsidieverlening anderszins onjuist was en de subsidieontvanger dit wist of behoorde te weten, of
 - e. met toepassing van artikel 4:34, vijfde lid, een beroep wordt gedaan
2. De intrekking of wijziging werkt terug tot en met het tijdstip waarop de subsidie is verleend, tenzij bij de intrekking of wijziging anders is bepaald.

Artikel 4:49 Awb:

1. Het bestuursorgaan kan de subsidievaststelling intrekken of ten nadele van de ontvanger wijzigen:
 - a. op grond van feiten of omstandigheden waarvan het bij de subsidievaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn op grond waarvan de subsidie lager dan de overeenkomst de subsidieverlening zou zijn vastgesteld;
 - b. indien de subsidievaststelling onjuist was en de subsidie-ontvanger dit wist of behoorde te weten, of

- c. indien de subsidieontvanger na de subsidievaststelling niet heeft voldaan aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. De intrekking of wijziging werkt terug tot en met het tijdstip waarop de subsidie is vastgesteld, tenzij bij de intrekking of wijziging anders is bepaald.
3. De subsidievaststelling kan niet meer worden ingetrokken of ten nadele van de ontvanger worden gewijzigd indien vijf jaren zijn verstreken sedert de dag waarop zij is bekendgemaakt dan wel, in het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, sedert de dag waarop de handeling in strijd met de verplichting is verricht of de dag waarop aan de verplichting had moeten zijn voldaan.

Artikel 4:50 Awb:

1. Zo lang de subsidie niet is vastgesteld kan het college de subsidieverlening, met inachtneming van een redelijk termijn intrekken of ten nadele van de subsidieontvanger wijzigen:
 - a. voor zover de subsidieverlening onjuist is;
 - b. voor zover veranderende omstandigheden of gewijzigde inzichten zich in overwegende mate tegen voorzetting of ongewijzigde voorzetting van de subsidie verzetten;
 - c. In andere bij wettelijk voorschrift geregelde gevallen.
2. Bij intrekking of wijziging op grond van het eerste lid, onderdeel a of b, vergoedt het bestuursorgaan de schade die de subsidieontvanger lijdt doordat hij in vertrouwen op de subsidie anders heeft gehandeld dan hij zonder subsidie zou hebben gedaan.

Artikel 4:51 Awb:

1. Indien aan de subsidieontvanger voor drie of meer achtereenvolgende jaren subsidie is verstrekt voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde voordurende activiteiten, geschiedt gehele of gedeeltelijke weigering van de subsidie voor een daarop aansluitend tijdvak op de grond, dat veranderende omstandigheden of gewijzigde inzichten zich tegen voorzetting of ongewijzigde voortzetting van de subsidie verzetten, slechts met inachtneming van een redelijk termijn. Een eventuele subsidiewijziging, verlaging bevrozing wordt 3 maanden voor aanvang van het volgende kalenderjaar bekendgemaakt.
2. Voor zover aan het einde van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend sedert de bekendmaking van het voornemen tot weigering voor een daarop aansluitend tijdvak nog geen redelijke termijn is verstreken, wordt de subsidie voor het resterende deel van die termijn verleend, zo nodig in afwijking van artikel 4:25, tweede lid, van de Awb.

Artikel 20. Reservevorming

Artikel 4:41 Awb maakt het mogelijk dat het college vermogen dat is gevormd uit subsidies terugvordert. De vergoeding kan alleen worden verlangd indien er een causaal verband bestaat tussen de subsidieverlening en de vermogensvorming. Er moet een vermogenstoename hebben plaatsgevonden waarvan vaststaat dat deze niet zou hebben plaatsgevonden indien de subsidie niet zou zijn verleend.

Indien de subsidieontvanger niet het volledige toegekende bedrag heeft besteed wordt dit gereserveerd en zal in de balans worden opgenomen als egalisatiereserve. Deze reserve zou door de subsidieontvanger ingezet kunnen worden om toekomstige tekorten betreffende de gesubsidieerde activiteit te verrekenen. Bij de subsidievaststelling wordt de egalisatiereserve hierop in mindering gebracht voor zover de toevoeging aan de reserve een bedrag gelijk of groter is dan 5% van het voor dat jaar vastgestelde subsidiebedrag. Als blijkt dat de jaarlijkse toevoeging structureel is, kan het toe te kennen subsidiebedrag worden verlaagd.

Naast een egalisatiereserve kan de subsidieontvanger met toestemming van het college een reserve opbouwen waar een bepaalde bestemming aangegeven is. In dien de bestemmingsreserve niet volledig wordt besteed dient het overige bedrag opgenomen te worden in de egalisatiereserve. Het aanvragen van een bestemmingsreserve dient schriftelijk bij het college door de subsidieontvanger te worden ingediend.

Het vormen van een egalisatie- en bestemmingsreserve is met name van toepassing op meerjarige subsidies boven de 10.000 euro. Daarnaast kan het college lid 1, 2 en 3 ook toepassen bij subsidies die liggen onder de 10.000 euro. Dit zal worden vastgelegd door middel van uitvoeringsregels.

Artikel 4:41 Awb

1. In de gevallen, genoemd in het tweede lid, is de subsidieontvanger, voor zover het verstrekken van subsidie heeft geleid tot vermogensvorming, daarvoor een vergoeding verschuldigd aan het bestuursorgaan, mits:
 - a. dit bij wettelijk voorschrift of, indien de subsidie niet op een wettelijk voorschrift berust, bij de subsidieverlening is bepaald, en
 - b. daarbij is aangegeven hoe de hoogte van de vergoeding wordt bepaald.
2. De vergoeding is slecht verschuldigd indien:
 - a. de subsidieontvanger voor de gesubsidieerde activiteiten gebruikte of bestemde goederen vervreemdt of bezwaart of de bestemming daarvan wijzigt;
 - b. de subsidieontvanger een schadevergoeding ontvangt voor verlies of beschadiging van voor de gesubsidieerde activiteiten gebruikte of bestemde goederen;
 - c. de gesubsidieerde activiteiten geheel of gedeeltelijk worden beëindigd;
 - d. de subsidieverlening of de subsidievaststelling wordt ingetrokken of de subsidie wordt beëindigd, of
 - e. de rechtspersoon die de subsidie ontving wordt ontbonden.
3. De vergoeding wordt vastgesteld binnen een jaar nadat het bestuursorgaan op de hoogte is gekomen of kon zijn van de gebeurtenis die het recht op vergoeding deed ontstaan, doch in ieder geval binnen vijf jaren na de bekendmaking van de laatste beschikking tot subsidievaststelling.

Artikel 21. Hardheidsclausule

In de hardheidsclausule is aangegeven op welke onderdelen van de regeling deze clausule van toepassing is. De te treffen voorziening, die niet in de verordening is voorzien, dient altijd binnen de doelstellingen van de subsidie te passen. De toepassing van de hardheidsclausule blijft beperkt tot individuele gevallen.